

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/537/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

27/2016. (II. 4.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ képviseletében meghatalmazott képviselő által, 2015. november 4-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2016. február 4-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alpjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos nevében a meghatalmazással igazolt jogi képviselője 2015. november 4-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát, amelyben a panaszos a vele szemben 2015. október 15-én foganatosított rendőri intézkedést kifogásolja.

I.

1) A panaszos jogi képviselője beadványában előadta, hogy panaszt szeretne előterjeszteni a B. Rendőr-főkapitányság (...) kerületi Rendőrkapitányság által, a panaszossal szemben 2015. október 15-én alkalmazott előállítás miatt.

A fentebbi napon Budapest J. Önkormányzata területén, a M. utcai szám alatti j.-i önkormányzati tulajdonú bérlakást érintő lakás kiürítése iránti perben született jogerős határozat végrehajtására került sor. A panaszos a végrehajtást foganatosító önálló bírósági végrehajtó megérkezése előtt tizenöt aktivistával felsorakozott az érintett lakás körfolyosójára nyíló bejárati ajtaja elé, hogy jelenlétével akadályozza a bírósági végrehajtást, a lakás kiürítését, így kívánván felhívni a közvélemény figyelmét a Magyarországon egyre több embert érintő lakhatási problémákra, az elhelyezés nélküli kilátások embertelenségére.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

Az önálló bírósági végrehajtó felszólította az aktivistákat, hogy a végrehajtást ne akadályozzák. Miután az aktivisták a felszólításnak nem tettek eleget, az önálló bírósági végrehajtó a rendőrség közreműködését kérte.

A rendőrség képviselője elsőként egyenként felszólította az aktivistákat, hogy igazolják magukat. A tizenöt aktivista iratait a rendőrök az egyes személyek személyazonosságának megállapítása nélkül, egyben gyűjtötték össze. A panaszos a személyazonosító okmányát a rendőrség képviselőjének átadta.

A rendőrség képviselője, L. N. r. tzs. felszólította az aktivistákat, hogy hagyjanak fel a cselekményükkel, mivel azzal jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést követik el, valamint tájékoztatta őket az előállítás és kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetőségéről. A felszólításnak a csoport öt tagja tett eleget, a többi tíz aktivista a helyén maradt.

Az általános felszólítást, valamint más aktivistákkal szembeni intézkedés megkezdését követően a mögötte álló aktivistákkal összekapcsolódó panaszost a rendőrség képviselője ismételt felszólította a szabálysértés abbahagyására, valamint tájékoztatta az előállítás és a kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetőségéről. Panaszos a felszólítást követően többször szóban jelezte a rendőrség képviselője felé, hogy az intézkedés során nem fog együttműködni, és kizárólag erőszakmentesen fog ellenállni.

Mivel a panaszos a felszólításnak nem tett eleget, és a polgári engedetlenség eszközével passzív ellenállást tanúsított, a rendőrség képviselői testi kényszert alkalmaztak. Miután a panaszost a testi kényszer alkalmazásának hatására – karjait a többi aktivista karjaival való összefonódásból az eljáró rendőrök kifizítették, amelynek során panaszos hüvelykujja megsérült - sikerült leválasztani az aktivisták élőláncáról, panaszossal szemben kényszerítő eszközt, bilincselést alkalmaztak, majd az eljáró rendőrök a panaszost kezeinél és lábainál fogva ernyedtesthelyzetben a szolgálati gépjárműhöz cipelték, mely eljárás során panaszost több ízben a földön húzták. Panaszos az intézkedésnek ebben a szakaszában is passzív, erőszakmentes ellenállást tanúsított.

Ezután a panaszos a (...) kerületi Rendőrkapitányságra szállították további kilenc aktivistával együtt. A panaszos ezután a rendőrség udvarán várakozott, hogy sorra kerüljön az előállító helyiségben. A panaszos a szabálysértési eljárási meghallgatását követően, körülbelül este hét órakor távozhatott.

A kilakoltatásról, valamint a rendőri fellépésről az alábbi linken elérhető felvételek is készültek. A (...) műsor 2015. október 22-i adása (...). A rendőri intézkedés jelen felvétel 4 perc 40 másodperce és 5 perc 30 másodperce között látható.

Ezen kívül az intézkedésről további felvétel található meg az alábbi linken (...)

A BRFK Rendészeti Osztály Körzeti Alosztály jelentése tartalmazza, hogy az intézkedést 10 óra 47 perckor kezdték meg. A panaszost 17 órakor engedték el. A jelentés nem tartalmaz arra nézve adatot, hogy az intézkedés meddig tartott, a panaszostól származó információk alapján 19:00 óra elmúlt, amikor a rendőrkapitányságról kiengedték.

A rendőri jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény csak az előállítás jogszerűségéről és szakszerűségéről szól, de nem tesz megállapítást arra nézve, hogy mi az oka annak, hogy ilyen hosszantartóan fenntartották azt.

A jelentés tartalmával kapcsolatban megjegyzendő, hogy annak a harmadik, a bilincselés alkalmazásáról szóló bekezdése arra utal, hogy magára a bilincselésre nem volt szükség: „A rendőri intézkedés során ezen teendőkre nem volt szükség”.

Azt is kiemeli a panaszos képviselője, hogy a rendőrségi jelentés panaszos az intézkedés során elszenvedett sérüléseiről hiányos, tekintettel arra, hogy panaszos kezein, és jobb térdén elszenvedett hámsérüléseken túl, könnyűnél feltehetően súlyosabb fokban hüvelykujj húzódást szenvedett el a kezeinek étláncból való kifeszítése során. Panaszos a hüvelykujj sérülés tényét az eljárás során jelezte.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés f) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állítja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani. Az Rtv. ezen szakasza pusztán lehetőségként rögzíti az előállítást, a jogalkalmazó mérlegelésére bízva az erről való döntést. E mérlegelési helyzetben a jogalkalmazó a rendőrnek kötelessége elvégezni a lehetséges intézkedés szükségességi, arányossági tesztjét, tehát az Rtv. 15. § alapvető szabályait fel kell hívnia, miszerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb nyolc órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, négy órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az alapvető jogok biztosa korábbi jelentésében már rámutatott, hogy „(...) önmagában az a tény, hogy a rendőrségnek a hatályos jogszabályok alapján valamilyen intézkedés megtételére jogi lehetősége (általános felhatalmazása) van, semmi esetre sem jelenti azt, hogy a megfelelő rendelkezés alapján elrendelt intézkedés alkotmányosságát (arányosságát), az alapjogok érvényesülése szempontjából ne lehetne és kellene vizsgálni. A jogszabályi felhatalmazás megléte – mint a jogállami hatalomgyakorlás alapvető ismérve – tehát elengedhetetlenül szükséges, de nem elégséges feltétel az alkotmányosság szempontjából. Fokozottan igaz ez akkor, amikor a rendőrségi intézkedés egy szabadságjog gyakorlását érintheti.” [AJB 730/2012.]

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban Szolgálati Szabályzat) a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával

alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése szerint a bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt, a) aki erőszakos, garázdá magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve - az őrzés idejére - akit az előállító egységen vagy a fogdán kívül őriznek, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget: a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat, b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erőkifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A panaszos meghatalmazott képviselője az előállítás indokoltságával kapcsolatban előadta, hogy:

A panaszos által megvalósított szabálysértés – a szabálysértések között is – a kisebb súlyú kriminalitások közé tartozik. A szabálysértés megvalósítása során a panaszos a polgári engedetlenség eszközeivel kívánta felhívni a közvélemény figyelmét egy egyre nagyobb mértékű társadalmi probléma megoldatlanságára. A tudatosan vállalt polgári engedetlenség utalt arra, hogy a panaszos a szabálysértés elkövetésével és jogkövetkezményeivel tisztában volt.

Mivel elzárással nem büntethető szabálysértésről volt szó, a bíróság elé állítás szóba sem kerülhetett, a rendőri jelentés által hivatkozott Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont második fordulója – az azonnali eljárás lehetősége – nem lett volna alkalmazható. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont első fordulója szerinti előállítási ok esetében – tehát, hogy a szabálysértést felszólítás ellenére folytatta a panaszos – a rendőrségnek mérlegelnie kellett volna az Rtv. 15. § (1)-(2) bekezdésének megfelelően, hogy elérhető-e másként is az intézkedés törvényes célja, mint a panaszos előállításával. Mivel a panaszos a rendőri intézkedésnek megfelelően – a rendőri jelentés szerint is – igazolta magát, a szabálysértési eljárás a panaszos idézésével, meghallgatásával [a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési

nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 104. § (1) bekezdés], de akár a szabálysértési tényállás egyértelmű megítélésére tekintettel meghallgatás nélkül [Szabs. tv. 102. § (1) bekezdés] is lefolytatható lett volna.

A panaszos meghatalmazott képviselője az előállítás időtartamával kapcsolatban előadta, hogy:

A panaszos előállítása közel 8 órán keresztül tartott. A rendőri jelentésben az áll, hogy 10 óra 47 perckor kezdték meg az intézkedést és 19 óra körül engedték el a panaszost. Tekintve, hogy egy egyszerűen megítélhető szabálysértésről volt szó, illetve, hogy a panaszos passzív ellenállást tanúsított illetve szabályszerűen igazolta magát a közel nyolc órán át keresztül tartó előállítás teljes mértékben indokolatlan.

Mind az elkövetett szabálysértés az erőszak minden formáját nélkülöző jellege, mind pedig a panaszos életkora, magatartása azt támasztja alá, hogy ilyen hosszú időn át tartó előállítás alkalmazásának nem volt jogalapja. Így az intézkedés – a jogi képviselő álláspontja szerint – sértette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogából levezethető, illetve a IV. cikkében külön *explicit*e garantált személyi szabadsághoz való jogát.

A panaszos meghatalmazott képviselője a bilincs alkalmazásával kapcsolatban előadta, hogy:

A hivatkozott rendőri jelentés sem utal a panaszos olyan magatartására vagy körülményre, amely jogalapot szolgáltatathatót volna az Rtv. 48. §-ban rögzítetteknek vagy a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdésben foglaltaknak.

A panaszos a teljes intézkedés során, a rendőrségi jelentés szerint is, passzív, erőszakmentes módon állt ellen, nyilvánvalóan nem tanúsított olyan az Rtv. 48. § d) pontja szerinti ellenszegülést, aminek a megtörése szükséges lett volna. A panaszos ellenszegülése ugyanígy nem meríti ki a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltakat, tekintettel arra, hogy a testi kényszer alkalmazását – az étláncból való leválasztást – követően panaszos a földre került, ezt követően tevőlegesen továbbra sem szegült ellen, az eljáró rendőrök szabadon cipelheték panaszost a szolgálati járműhöz.

A rendőrségi jelentés a következők szerint írja le a panaszos ellenszegülését:

- „a nevezett személy a mellette álló ellenálló személyekkel össze volt kapaszkodva”
- „a nevezett személy elhagyta magát”
- „a nevezett személy mindkét lábával egy az ajtóban álló személy lábát átkulcsolta”
- „továbbra is elhagyta magát”
- „teljesen elhagyva magát a súlypontját a föld felé irányította”

Az előzőekben idézetekből is jól megállapítható, hogy panaszos ellenállása az előzőekben előadottaknak megfelelően passzív, erőszakmentes volt, az intézkedéssel szemben közvetlenül, tevőlegesen módon nem állt ellen. Kiemelendő, hogy a bilincs használatára már a földön fekvő panaszossal szemben került sor, holott a panaszos szóbeli közlései és az intézkedés alá vont magatartásából is az következett, hogy a passzív ellenszegülésen túl, a rendőrségi intézkedést tudomásul vette, abba belenyugodott.

A panaszos esetében a bilincselés jogalapjának hiányára mutat rá, hogy az étláncban részt vevő, hasonló magatartást tanúsító – és szabálysértést elkövető – eljárás alá vont nővel szemben nem alkalmaztak testi kényszeren kívül más kényszerítő eszközt.

Egy jogállamban a bilincselésnek – még a kényszerítő eszközök alkalmazásának kialakult gyakorlata ellenére sem – lehet automatizmus jellege, azt csak a vonatkozó jogszabályokban foglalt feltételeknek megfelelően lehet alkalmazni. A jogalapot nélkülözö kényszerítő eszköz alkalmazása sértette a panaszos Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltóságához, illetve az abból levezett testi integritáshoz, valamint a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz való alapvető jogát.

A panaszos meghatalmazott képviselője a panasz eljárás járulékos eljárási kérdéseivel kapcsolatban előadta, hogy:

Amennyiben a Testület állásfoglalásában azt állapítja meg, hogy a panaszban foglalt intézkedés vagy cselekmény panaszos alapvető jogait nem vagy csak csekély mértékben sértette, a panaszos további kivizsgálására az eljárását fogantató rendőri szervhez való áttételhez a panaszos hozzájárult. A panaszos ezen kívül hozzájárul, hogy a Testület a panasz kivizsgálása alapján hozott állásfoglalását – a személyazonosító adatoktól megfosztva – honlapján közzétegye.

2) A panaszos meghatalmazott képviselője beadványához mellékelte az előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést, amelyből az alábbiak derülnek ki.

A panaszossal szemben 2015. október 15-én 10 óra 37 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pont szerint igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerint átvizsgálást és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. és II. fordulata alapján előállítást hajtottak végre. A személyi szabadság korlátozásának a helye B., M. utca 10/b. szám III. emelet 18. ajtó (előtti körfolyosó) alatti hely. Az intézkedés során a panaszossal szemben az Rtv. 47. § szerint testi kényszer alkalmaztak, az ellenszegülésének a megtörése érdekében illetve az Rtv. 48. § c) és d) pontja szerinti bilincselést szökés, ellenszegülés megakadályozása érdekében. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset 2015. október 15-én 10 óra 47 perctől 12 óráig alkalmazták, a kezek hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során ezen teendőkre nem volt szükség. A rendőri intézkedés során, mindkettő kézen és a jobb térden könnyű hámsérülés keletkezett, orvosi ellátást nem kért a panaszos. Az Rtv. 18. § (1) bekezdés alapján a panaszos hozzátartozójának/ képviselőjének a kiértesítését kérte. A kiértesítendő személy: V. K.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása résznel az intézkedő rendőr jelentette, hogy a fentebbi napon H. S. r. szds. KMB Alosztályvezető tájékoztatta, hogy B., M. utcában kilakoltatás fogantatását hajtják végre. A kilakoltatáshoz rendőri intézkedést S. K. önálló bírósági végrehajtót kért. Ezt követően H. S. r. szds. vezetésével a rendőr megjelent a fenti címen található lakás előtti körfolyosón az önálló bírósági végrehajtóval együtt, ahol a következőket észlelte. A III./18. számú lakás bejárati ajtaja előtt és ajtajában tíz fő egymásba karolva, illetve kapaszkodva ülve és állva tartózkodik. Az önálló bírósági végrehajtó S. K. felszólította ezen személyeket, hogy az intézkedést ne akadályozzák és a hatósággal működjenek együtt. Az ott tartózkodó személyek az együttműködést megtagadták, amelyet egyértelműen a részére szóban is kifejeztek. Erre tekintettel S. K. felkérte az ott tartózkodó rendőri egységet, hogy az intézkedéséhez a karhatalmi segítséget adják meg. A fentiekre

tekintettel H. S. r. szds. utasítást adott az intézkedés megkezdésére. Az intézkedés megkezdésekor L. N. r. ftzls. felszólította az ott tartózkodó riportereket, hogy menjenek hátrébb és az intézkedéshez biztosítsák a megfelelő helyet, amelynek eleget tettek. Ezek után L. N. r. tzls. felszólította az ajtónál tartózkodó személyeket, hogy „L. N. r. tzls. vagyok, a törvény nevében felszólítom Önöket, hogy a cselekményükkel hagyjanak fel, mert azzal a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést követik el!”, továbbá tájékoztatta őket, hogy amennyiben a szabálysértést ezen rendőri felszólítás ellenére folytatják, akkor elő lesznek állítva a BRFK-ra, valamint velük szemben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. Erre reakció ezen személyek felől nem érkezett. Ezt követően L. N. r. ftzls. az ott tartózkodó személyekről megkérdezte, hogy van-e vezetőjük, amelyre nemleges válasz érkezett. A körfolyosón tartózkodó személyeknél, illetve kifüggesztve demonstrációs kellékek, transzparens, molinó nem volt.

Ezt követően az intézkedéseket a rendőrök megkezdtek, amely során a panaszost a rendőr a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította, hogy tevékenységét fejezze be, mivel szabálysértést követ el. A panaszos a felszólítást megértette, viszont egyértelműen szóban közölte, hogy azzal nem fog együttműködni. Őt a rendőr ismételt felszólította, hogy fejezze be a törvénysértő cselekményét, különben vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására fog sor kerülni. A panaszos a felszólítást tudomásul vette, azonban az együttműködéstől továbbra is elzárkózott. A panaszos eközben a mellette lévő más ellenálló személyekkel összes kezeivel össze volt kapaszkodva. A felszólítás során látható volt, hogy a panaszos erősebben fog a társaira, így készül fel az ellenállásra.

Ezt követően ellenszegülése megtörése céljából testi kényszert alkalmazott a panaszossal szemben a rendőr, amely során a panaszos bal felkarját megfogta, illetve K. S. r. tzls. a panaszos jobb kezét próbálta kiszabadítani. De mivel a panaszos kezét több ellenálló személy fogta, ezért L. N. r. tzls. is megfogta a panaszos jobb felkarját, annak kiszabadítása céljából.

Ekkor panaszos jobb karját K. r. tzls és L. r. tzls. közös erővel kiszabadították eközben illetve közvetlenül, ezt megelőzően panaszos bal karját kiszabadították, amelyet F. F. r. ftörm. is segítségnyújtás céljából megfogott, így sikerült panaszost az ajtótól kimozgatni, fogását bontani illetve másik két ellenálló személytől eltávolítani. Ezután panaszos "elhagyta magát" a saját testsúlya végett a földre rogyott, direkt összeesett, így próbálta nehezíteni az előállításának végrehajtását. Tekintettel a humanitás elvére nem hagyták, hogy panaszos arcra essen, ezért az esését kontroláltnan úgy irányították, hogy a hátára érkezzen.

Ekkor panaszos mindkét lábával egy az ajtóban álló személy lábát átkulcsolta. Ekkor L. N. a panaszos lábát a nadrágszáránál fogva felemelte, majd odébb tette, így a lábkulcs megszűnt. Eközben K. S. r. tzls. az intézkedésüket biztosította. Ezt követően felszólították, hogy térjen jobb belátásra, az előállításától már nem tekinthetnek el, ezért inkább álljon fel és működjön együtt. Ezen felszólításra a panaszos nem tért jobb belátásra így F. F. r. ftörm.- el bilincselés céljából hasra fordították és az ellenállása megtörése céljából hátra helyzetben F. F. r. ftörm. megbilincselte. A bilincselést oly módon került végrehajtásra, hogy a fekvő helyzetben lévő személy F. F. által rögzített jobb csuklójára a bilincset ráarkta, mialatt a bal kezét helyezte hátra, amelyre a bilincs másik felét ráarkta, így panaszos kezeit hátra helyzetben közösen összebilincseltek. Panaszos a bilincselésnek és a későbbi intézkedésnek is oly módon állt ellen, hogy továbbra is teljesen elhagyta magát. Ezért kénytelenek voltak a panaszost hasra fordítva a földről felemelve kezeinél, illetve lábainál megfogva, a földszintre, majd a szolgálati gépjárműhöz cipelni. Panaszos ily módon történő gépjárműhöz való kísérésében a következő- személyek vettek részt: F. F. r. ftörm. fogta a nevezett jobb karját, P. T. r. törm.

fogta a nevezett jobb lábát, L. N. r. tzls fogta a nevezett bal lábát, a jelentés tevő pedig a panaszos bal karját. Ezen cipelés során a panaszos úgy próbált ellenállni, illetve megnehezíteni az intézkedésüket, hogy teljesen elhagyva magát a súlypontját föld felé irányította. Ezt követően a lakóházból a nevezettet közösen kicipelték, majd S. S. r. ftörm. segítségével az ott lévő szolgálati szgk-ba elhelyezték.

Az intézkedés során panaszos jobb, illetve bal csuklóján, valamint jobb térdén 8 napon belül gyógyuló, orvosi ellátást nem igénylő horzsolásos hámsérülés keletkezett. Ezen sérülések úgy keletkezhetnek, hogy amikor a nevezett személy magát elhagyva, a földre rogyott a térdét vélhetően a követetben beverte. A csuklón lévő sérülései pedig abból adódóan keletkezettek, hogy mindvégig elhagyta magát és így a bilincs a csuklójára rászorult, ennek következtében azokat lehorzsolta.

Ezt követően panaszos a fentiek alapján F. F. r. ftörm és S. S. r. ftörm. által előállításra került hatóságukhoz, ahol P. A. r. tzls. rendkívüli ór úrnak orvosi ellátást igénylő sérülés és panasz mentesen átadta. Panaszos a befogadása során a sérülésével kapcsolatban nyilatkoztatásra került, amely során elmondta, hogy orvosi ellátást nem igényel. Panaszos az intézkedést nehezményezte, ezért elkérte az intézkedő rendőröknek nevét és a jelvény számukat.

A panaszos személyazonosító igazolványa az intézkedés során átadásra került. A panaszost a Körözési Információs Rendszerben leellenőrizték, amelyben nem szerepelt. A fentiek alapján vele szemben szabálysértési feljelentést tettek. A panaszosnak az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján kiadták az előállítás idejéről szóló igazolást és az előállítás okáról szóló tájékoztatót.

3) Az előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás jog-és szakszerűnek minősítette a panaszossal szemben, az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pont alapján végrehajtott igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálást, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. és II. fordulatai szerint foganatosított előállítást valamint az Rtv. 47. § szerinti testi kényszert illetve az Rtv. 48. § c) és d) pontja szerinti bilincselést foganatosított. Ezen kívül a parancsnok a végrehajtott intézkedéseket arányosnak is találta, azaz azok megfeleltek az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányossági követelményeknek.

II.

A Testület megtekintette a panaszos meghatalmazott képviselője által mellékelte videofelvételeket.

1) Az első felvétel (...) összesen 10 perc 31 másodperc hosszúságú.

A felvétel 39. percében látható, amint az aktivisták közül hárman a lakóépület bejárati ajtaja mellé a falra kifeszítenek egy fekete színű transzparenst, amelyen fehér betűkkel az alábbi felirat olvasható: „KÖVETELJÜK AZ ELHELYEZÉS NÉLKÜLI KILAKOLTATÁSOK LEÁLLÍTÁSÁT”. A felvétel 45. percében a gangos lakóház III. emeletén, az érintett lakás ajtaja előtt, a körfolyosón legalább 10 személy tartózkodik. Az 53. percnél a lakás bejárati ajtón túli részeit mutatják, ahol fotósok, riporterek, kameramanok tartózkodnak. A felvétel ezt követően a kilakoltatással érintett személyekkel készült interjút tartalmazza, vágóképekkel a pakolás folyamatáról. Közben az aktivisták végig elállják a lakás bejárati ajtaját, egymásba karolva állnak a lakás előtti folyosón.

A felvételeken két rendőr tűnik fel 4 perc 40 másodpercnél. Az aktivisták étláncot alkotva elállják a rendörök és a végrehajtó útját. 4 perc 46 másodpercnél jól hallhatóan az egyik rendör az alábbiakat mondja: „Jó napot kívánok! Legyenek szívesek beengedni a lakásba!”. A rendöri közlést követően továbbra is az ajtóban állnak, egymásba karolva az aktivisták, akiket egyébként a kamera hátulról vesz, hiszen a kameraman a lakásban áll. Ezt követően a rendör szólal meg ismételtlen: „A rendöri felszólításnak eleget tesznek?”. Az egyik aktivista megkérdezi ezt követően a vele szemben álló rendörtől, hogy „A rendörségnek van esetleg olyan jogköre, hogy valamilyen hatósági kényszer, erőszakot nem tartalmazó megoldást próbálnak meg kieszközölni?”. Eközben az aktivistával szembeni rendör kétszer is azt mondja, hogy „Nincs.” Majd a rendör megkérdezi ugyanezen személytől, hogy álljon arrébb az ajtóból, amire az aktivista azt feleli, hogy „Nem fogom elengedni!” 5 perc 11 másodpercnél a rendör a „Kérem engedjen be!” szavakkal megkéri az aktivisták, hogy álljon odébb az ajtóból, amire az aktivista azt mondja, hogy „Nem!” és „Felhívom a figyelmét arra, hogy fájdalmat okoz, amit csinál!” és hogy „A Független Rendörségi Panasztestülethez fordulok.” 5 perc 22 másodpercnél látható, amint két személyt, akik az ajtóban álltak a rendörök megbilincseltek. A kezeiket hátra helyzetben bilincseltek meg, majd visszszámolva megpróbálják az ajtóból el nem távozó személyeket kiemelni. A felvételen látható, hogy az aktivisták egymásba karoltak, állnak a bejárati ajtóban és nem hajlandók elhagyni a helyszínt. Még a kényszerítő eszköz alkalmazása sem töri meg elsődlegesen az ellenállást, nem bontja szét a fogásokat. Ezt követően újabb interjú alanyokat hallgattak meg és a felvétel további részeiben rendöri intézkedés nem látható, hanem a felvétel a rendöri intézkedés alapjául szolgáló végrehajtási ügygel foglalkozik.

2) A második felvétel (...) összesen 1 perc 10 másodperc hosszúságú. Az előző felvétellel szemben a körfolyosó távolabbi végén tartózkodott a felvételt készítő személy, így jól látható, hogy az érintett lakás előtt négy fő rendör tartózkodott és már csak két fő aktivista. Ezen kívül 10 civil személy látható, akik riporterek, kameramanok, sajtósok, újságírók.

A hang torz, nem hallható teljesen, hangfoszlányok szűrhetők ki, mint „felhívom a figyelmét”, „ne álljon ellen a rendöri intézkedésnek”. A rendöri közlést követően a rendörség hagyott időt arra, hogy az intézkedés alá vont személy a rendöri közlésben foglaltaknak eleget tegyen, azonban nem kívánt annak engedelmessé válni, így a rendörök intézkedés végrehajtását tartották indokoltnak a lakás ajtóban tartózkodó személyekkel szemben. A felvétel 14. másodpercnél látható a megkezdett rendöri intézkedés, amely során két személy karjait hátra helyzetben megbilincseli három rendör, egy pedig biztosítja az intézkedést. Ezen rendör nem került interakcióba az intézkedés alá vonttal. Testi erő alkalmazásával megpróbálják a két intézkedés alá vonttat egymástól elszakítani, hiszen karjaikat összefonva állnak ezen személyek a lakás ajtajában és így állják el a rendörök, valamint a bírósági végrehajtó útját. A felvétel végére, közel fél perc eltelté után sikerül a két személyt elszakítani egymástól. Az egyik aktivistát a rendörök tartják kezükben úgy, hogy egy fő rendör tartja a lábainál a levegőben, míg egy másik a bal karját, a harmadik pedig a jobb karját fogva próbálja meg elvinni az intézkedés helyszínéről.

3) A fentebb hivatkozott blog oldalon egy másik, közel 30 perces videofelvétel is látható, amelyen – bár nem lehet hallani – jól kivehető, hogy egy rendör közvetlen interakcióba lép az egyik, földön ülő aktivistával. Felé hajolva, gesztikulálva kommunikál, kicsit meg is rogyasztotta a térdeit, hogy közel egy magasságba kerüljön az ajtó előtt akadályt képező ülő személlyel. Az ülő személyt testi kényszer alkalmazásával, nevezetesen keresztbetett karjainak a megragadásával és álló helyzetbe történő állításával sikerül az ajtóból eltávolítani

a rendőröknek. A személyt a helyszínről elkísérik; saját lábain lemegy rendőri kísérettel a lépcsőn. Ezt követően egy másik rendőr lép oda és kerül interakcióba – az előzőekben ismertetett módon – egy másik földön ülő, az előző személy helyét elfoglaló aktivistával. A blog a videó alatt tartalmazza, hogy 10 óra 20 perckor „Elhangzott az első felszólítás, hogy az aktivisták ne akadályozzák a kilakoltatást. A rendőrség igazoltatja őket.”

III.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a BRFK-hoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A BRFK Rendészeti Szervek Rendészeti Koordinációs Osztály vezetője 2015. december 3-án készítette el átiratát, amelyből az alábbiak derülnek ki.

Az osztályvezető a rendészeti helyettes úr megbízásából jelenti, hogy a panaszos jogi képviselője által, a Testülethez előterjesztett panasz tárgyában érkezett adatkérést, valamint a rendelkezésre álló releváns iratokat a szakterületét érintően megvizsgálta és az alábbiakat állapította meg.

A panaszos képviselőjében eljáró jogi képviselő 2015. november 4-én előterjesztett panasza alapjául szolgáló rendőri intézkedésre 2015. október 15-én, Budapest M. utcai magánlakás előtt került sor, ahol a BRFK hivatásos állománya végrehajtói eljárásban való közreműködésben vett részt, mivel Dr. S. K. önálló bírósági végrehajtó 2015. október 1-én kelt megkeresésében – a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) 45. §-ra való hivatkozással – igényelt rendőri közreműködést a fenti ingatlan birtokba adása érdekében.

Az önálló bírósági végrehajtó megkeresése alapján – figyelemmel az Rtv. 2. § (2) bekezdés b) pontjában, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 37. § (2) bekezdésében foglaltakra – került sor a rendőri közreműködésre a végrehajtási eljárás helyszínén.

A helyszínen, a kötelezett lakása előtt a Város Mindenkié Csoport aktivistái tartózkodtak, akik összekapaszkodva kívánták megakadályozni a végrehajtói eljárás megkezdését. A végrehajtó tájékoztatta a jelen lévőket a végrehajtási cselekmény okáról, menetéről; figyelmeztette őket az eljárás akadályozása esetén várható jogkövetkezményekről; felszólította őket, hogy ne akadályozzák a végrehajtói eljárást. A végrehajtó figyelmeztetését, felszólítását a jelen lévő aktivisták figyelmen kívül hagyták, ezért az önálló bírósági végrehajtó rendőri közreműködést kért a helyszínen tartózkodó rendőröktől.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, a helyszínen eljáró rendőröket intézkedési kötelezettség terhelte, amely alapján többször felszólították a csoport tagjait, hogy passzív magatartásukkal ne akadályozzák a végrehajtási eljárást, ellenkező esetben megvalósítják a Szabs. tv. 216. §-ába ütköző és aszerint minősülő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést.

A rendőrök többszöri felszólítása ellenére, az aktivisták folytatták passzív magatartásukkal a végrehajtási eljárás akadályozását, ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjában foglalt jogalapra tekintettel – mivel a szabálysértést abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatták, illetőleg velük szemben az eljárás azonnal lefolytatható volt – a kényszerítő eszköz alkalmazásának a kilátásba helyezésére történt figyelmeztetést követően, megkezdtek az aktivisták előállítását a BRFK Rendőrkapitányára.

Az előállítások során az intézkedő rendőrök az Rtv. 47. §-ban foglaltak szerint – az ellenszegülés megtörésére testi kényszert, valamint azokkal szemben, akik nem voltak hajlandók az együttműködésre az Rtv. 48. § d) pontja, illetve a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés b) pontja alapján az ellenszegülés megtörésére bilincset alkalmaztak.

A panaszossal szemben bilincs alkalmazására került sor 2015. október 15-én 10 óra 47 perctől 12:00 óráig. [A rendőrök négy személlyel szemben alkalmaztak bilincset.] A megbilincseltek személyekkel szemben az RSzSz. 41. § (6) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel, a legcélirányosabban megválasztott módon az aa) és ab) alpontokban foglaltak szerint, mivel a bilincs alkalmazására testi kényszer útján, továbbá az előállítottak szállítása nem az arra a célra kialakított szolgálati gépkocsiban történt.

A bilincs használatára az Rtv. 16. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, az arányosság elvének figyelembe tartásával, a passzív ellenállást tanúsító aktivistákkal szemben az ellenszegülés megtöréséig került sor, biztosítva a rendőri intézkedés eredményességét. A kényszerítő eszköz alkalmazását az RSzSz. 39. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, az intézkedés alá vont személyek magatartása indokolta, akiknek a magatartása passzív ellenszegülésnek minősült, a rendőri intézkedés során a jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtották végre, amire a testi kényszer alkalmazását követően sem voltak hajlandóak.

Az előállítások megkezdését követően az Rtv. 29. § (1) bekezdés szerinti igazolásra szólították fel az intézkedés alá vont személyeket, akikkel szemben az Rtv. 31. § (1) bekezdésében nevesített ruházatatvizsgálást fogantatosítottak.

Az előállított személyi szabadságának korlátozására, valamint a fogvatartottak tényleges elhelyezésére a Szolgálati Szabályzat 31. §-ában meghatározottak szerint, a rendőrkapitányság előállító helyiségében került sor. A panaszossal szemben az előállítás 2015. október 15-én 10 óra 47 perctől 19 óra 25 percig tartott. Az előállító helyiségben 12:00 órától 19 óra 25 percig tartózkodott. A panaszos előállítása során, annak célja nem valósult meg 8 órán belül, ezért az előállítás meghaladta a 8 órás időtartamot. Az előállítást a rendőri szerv vezetője 4 órával meghosszabbította, de ennek ténye a rendelkezésre álló iratokon nem került dokumentálásra. [A panaszos előállítása során hét személlyel szemben hajtottak végre előállítást.]

Az intézkedéssel érintett személyek részére az Rtv. 33. § (4) bekezdésében előírtakra figyelemmel, az előállításukról igazolást állítottak ki.

A szabálysértés abbahagyására történt többszöri felszólítás ellenére, a szabálysértés továbbfolytatása kellő jogalapot szolgáltatott az osztályvezető véleménye szerint az előállítások fogantatosítására, ami a szükséges ideig tartott, figyelemmel arra, hogy az elkövetőkkel szemben a szabálysértési eljárás azonnali lefolytatásának a feltételei fennálltak. Az előállítás jogalapja mellett, annak szükségszerűségét a végrehajtási eljárás zavartalan

lefolytatásának biztosítása is indokolta, továbbá az előállított személyekkel szemben a szabálysértési eljárás azonnali lefolytatására adott okot, hogy annak összes szükséges feltétele adott volt. A szabálysértési eljárásban hozott határozatok kihirdetését követően az előállított személyeket szabadították.

Az osztályvezető álláspontja szerint a helyszínen az intézkedő rendőröknek a sorozatos – a szabálysértés abbahagyására történt – felszólítás figyelmen kívül hagyása miatt, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja kellő jogalapot szolgáltatott az előállításokra. A kényszerítő eszközök alkalmazása körében a testi kényszerre a passzív ellenállást tanúsító elkövetőkkel szemben – akik összekapaszkodva akadályozták a végrehajtási eljárást – az Rtv. 15. §-ában deklarált arányosság követelményét érvényesítve, jogszerűen és szakszerűen került sor. A testi kényszert követően, az együttműködésre továbbra sem hajlandó aktivistákkal szemben, az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmaztak bilincselést, amely a szükséges ideig tartott, az időtartam indokoltsága azonban a rendelkezésre álló iratokból nem ítéhető meg.

A fentiekre való tekintettel, szerencsésebb lett volna az aktivistákkal szemben fogatosított előállításokat követően, a szabadság korlátozását követő mielőbbi szabadítás érdekében a szabálysértési eljárást rövidebb idő alatt befejezni.

2) H. S. r. szds. KMB Alosztályvezető 2015. október 15-én kelt jelentésében előadta, hogy a fentebbi időpontban, 10 óra 15 perckor, a fentebb meghatározott ingatlannál megjelent, mivel S. K. önálló bírósági végrehajtó a fenti lakással kapcsolatban végrehajtási cselekményt fogatosított.

A rendőri jelenlétet előzetes információ alapján kérte az önálló bírósági végrehajtó. A végrehajtónak információ jutott a birtokába arról, hogy a fenti címen fogatosítani kívánt intézkedését a Város Mindenkié Csoport aktivistái meg akarják akadályozni. Az információ valóságáról a civil ruhás rendőrök helyszínre küldésével győződött meg H. S. r. szds. A civil ruhás rendőrök a helyszínen megjelentek, hogy a III. emeleten, a körfolyosón sajtó képviselőiben mintegy 15 fő várakozik (kamerákkal, fényképezőgépekkel). A III. emelet 18. szám alatti lakás előtt, illetve a lakás nyitott ajtajában mintegy 10 fiatal férfiból illetve nőből álló csoport állt, illetve ült. A jelentéstételt követően megfelelő rendőri erőt vontak össze a BRFK (...) kerületi Rendőrkapitányságon (1 + 9 fő).

A helyszínre az önálló bírósági végrehajtóval együtt érkeztek a rendőrök. A végrehajtó a lakás ajtajában ülő, illetve álló személyeket tájékoztatta a végrehajtási cselekmény okáról, lefolytatásáról, valamint felhívta a figyelmüket arra, hogy amennyiben a végrehajtást akadályozzák, akkor a helyszínen jelenlévő rendőri erő segítségét fogja kérni. A csoport tagjai a végrehajtó felszólításának nem tettek eleget. Ekkor a végrehajtó rendőri segítséget kért. A helyszínen a lakáshoz legközelebb álló L. N. r. tzs-t utasította H. S. r. szds. arra, hogy szólítsa fel a lakás ajtajában ülő, illetve álló személyeket arra, hogy a lakás ajtaját hagyják el, ne akadályozzák a végrehajtót a munkájában, egyben pedig megkérdezte tőlük, hogy ki a csoport szószólója, vezetője. A kérdésre mindannyian azt válaszolták, hogy a tetteikért ők saját maguk a felelősek, nincsen vezetőjük. L. N. r. tzs. újabb felszólításra közölte a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával, hogy cselekményükkel szabálysértést valósítanak meg; egyben pedig közölte velük, hogy amennyiben a cselekményüket továbbfolytatják, akkor a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést valósítják meg; továbbá, hogy velük szemben kényszerítő eszközöket (testi kényszer, bilincs) fognak alkalmazni, valamint a Rendőrkapitányságra elő lesznek állítva. A felszólításnak egyik személy sem tett eleget,

továbbra is az ajtóban ültek, álltak, a karjukat és lábukat összefogva, összevonva. Ezt tapasztalva a függőfolyosón tartózkodó személyeket (újságírók, fotóriporterek, kameramanok) felszólították a rendőrök arra, hogy a rendőri intézkedés helyszínétől távolabb helyezkedjenek el. Akik ezen felszólításnak eleget tettek a lakás ajtótól hátrébb húzódtak, a lépcsőház felé szabad utat biztosítottak. Ekkor a rendőri intézkedésnek ellenszegülő személyeket testi kényszer illetve bilincs alkalmazásával a helyszínen lévő rendőrök egyesével elkezdtek az utcán parkoló szolgálati autókhoz kísélni, levinni. A bírósági végrehajtó ekkor közölte H. S. r. szds-sal, hogy a szomszéd házban, M. utcában is lesz egy kilakoltatás és ugyanezen csoport aktivistái azt is akadályozni szeretnék.

A fenti helyszínen a rendőrök 11 főt vontak rendőri intézkedés alá. Egy főt igazoltattak, akit a személyi adatainak megállapítását követően elbocsátották, hiszen ő nem szegült ellen a rendőri intézkedésnek, az ő személyes adatainak a megállapítására egyéb okból volt szükség. Hét főt igazoltattak, előállítottak, velük szemben testi kényszert, bilincset alkalmaztak. Három főt igazoltattak, előállítottak és velük szemben testi kényszert alkalmaztak. (Ezen személyek közül egy fő fiatalkorú volt.)

Miután a lakás ajtajából az aktivisták eltávolításra kerültek a lakás lakói a végrehajtó által végzett intézkedésnek alá vetették magukat, velük szemben rendőri intézkedést nem foganatosítottak. A lakók a szükségesnek ítélt használati tárgyaikat, eszközeiket összeszedték, a lakást elhagyták, a lakás ajtaja ezek után az önkormányzat szakemberei segítségével lezárásra került 12 óra 45 perckor.

A fenti helyszínen semmiféle demonstrációra utaló tárgy (transzparens, molinó) nem volt, az ott a végrehajtó által foganatosított, valamint a rendőri intézkedésnek ellenálló személyek nem közölték az intézkedő rendőrökkel, hogy a fenti helyszínen demonstrációt tartanak. A lakóház bejárata mellett, a ház falára egy fekete molinót feszítettek ki, amin fehér betűkkel a „követeljük az elhelyezés nélküli kilakoltatások leállítását” felirat volt olvasható. Ezen felirat előtt demonstrációs kellékekkel álló személy nem volt. A molinó előtt állók nem nyilatkoztak arról, hogy demonstrációt tartanak. Az itt álló személyek folyamatosan cserélődtek, többször csak az újságírók álltak előtte.

A fenti helyszínen foganatosított rendőri intézkedéseket folyamatosan jelentette H. S. r. szds. S. P. r. alez. Rendészeti Osztályvezetőnek, valamint 11 óra 55 perckor M. Gy. r. alezredes TIK ügyeletvezetőnek.

3) M. G. r. alezredes kapitányságvezető 2015. december 3-án készítette el a sérelmezett rendőri intézkedés vonatkozásában az átiratát, amelyből kiderül, hogy S. K. önálló bírósági végrehajtó az eljárás lefolytatásához a Vht. 45. §-ra hivatkozva két fő rendőri segítség biztosítását kérte a BRFK VIII. kerületi Rendőrkapitányság részéről. Az eljárás célja a fentebb meghatározott ingatlan bérbeadása (kiürítése).

A helyszínre H. S. r. szds. és a végrehajtó együtt érkeztek. A végrehajtó a lakás ajtajában ülő, illetve álló személyeket tájékoztatta a végrehajtási cselekmény okairól, lefolytatásáról, valamint felhívta a figyelmüket, hogy amennyiben a végrehajtást akadályozzák a helyszínen jelen lévő rendőri erő segítségét fogja kérni. A csoport tagjai a végrehajtó felszólításának nem tettek eleget. Ekkor a végrehajtó rendőri segítséget kért.

A helyszínen a lakáshoz közelebb álló L. N. r. tzls. - H. S. r. szds. utasítására – a lakás ajtajában ülő, illetve álló személyeket felszólította, hogy a lakás ajtaját hagyják el, ne akadályozzák a végrehajtót a munkájában, egyben pedig megkérdezte tőlük, hogy ki a csoport szószólója, vezetője. A kérdésre mindannyian azt válaszolták, hogy a tetteikért ők saját maguk felelősek, nincsen vezetőjük. A rendőr újabb felszólításra közölte a „Törvény nevében!” szavak előrebecsátásával, hogy cselekményükkel szabálysértést valósítanak meg, egyben pedig azt is közölte velük, hogy amennyiben a cselekményüket továbbfolytatják, akkor a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést valósítják meg. Azt is közölte velük, hogy kényszerítő eszközt (testi kényszert, bilincset) fognak a rendőrök alkalmazni, valamint a Rendőrkapitányságra elő lesznek állítva. A felszólításnak egyik személy sem tett eleget, továbbra is az ajtóban ültek, álltak; a karjukat, lábukat összefogva, összevonva.

Az igazoltatásra a helyszínen került sor a vonatkozó jogszabályok előírásainak megfelelően.

A rendőrök alkalmaztak testi kényszert a panaszossal szemben, az ellenszegülés megtörése érdekében az Rtv. 47. §-ában foglaltak alapján. A kényszerítőeszköz eszköz alkalmazására minden esetben történt figyelmeztetés.

A panaszossal szemben bilincs alkalmazására nem került sor. Jogalapját az Rtv. 48. §-ban foglaltak biztosították, célja a szöksé megakadályozása, illetve az ellenszegülés megtörése volt. A bilincs alkalmazása a panaszossal szemben 2015. október 15-én 10 óra 47 perctől 12:00 óráig tartott.

A panaszos előállítását az intézkedő rendőrök az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján hajtották végre az eljárás azonnali lefolytatása érdekében.

A panaszos személyi szabadságát 10 óra 47 perctől 17 óra 35 percig *[valószínűleg elírás, mivel a többi dokumentum szerint 19 óra 25 percig tartott az előállítás, illetve maga a panaszos is 19 óra körüli időpontban jelöli meg fogva tartásának végét]* korlátozták. Rajta kívül hét további személyt állítottak elő. A személyek előállítása alatt került sor a rendőri jelentés elkészítésére, a szolgálatirányító parancsnok részéről a parancsnoki vélemény, illetve kivizsgálás végrehajtására, valamint a fent nevezettek meghallgatására és velük szemben határozat meghozatalára.

Az eljárási cselekmények foganatosításának időpontjait az eljárás alá vont személy meghallgatásáról készült jegyzőkönyvek tartalmazzák.

Az intézkedés helyszínén tartózkodtak még újságírók, fotóriporterek, kameramanok, akiket az intézkedő rendőrök felszólítottak, hogy az intézkedés helyszínétől távolabb helyezkedjenek el. Ezen felszólításnak eleget tettek, a lakás ajtajától hátrébb húzódtak, a lépcsőház felé szabad utat biztosítottak.

A panaszos nem terjesztett elő a rendőri intézkedéssel szemben panaszt a (...) kerületi Rendőrkapitányságon.

A helyszínen H. S. r. szds., H. S. P. r. ftőrm., B. Z. r. ftőrm., K. S. r. tzls., M. M. K. r. őrm., F. F. r. ftőrm., L. N. r. tzls., P. T. r. tőrm. és S. S. r. ftőrm. tartózkodtak.

4) A rendőrség megküldte az önkéntes bírósági végrehajtó által, a részükre küldött 2015. október 1-én kelt megkeresést, amelyben a végrehajtó előadta, hogy H. S. r. szds. rendészeti osztályvezetőtől kérelmezi, 36 darab ügyben rendőri segítséget nyújtson. A végrehajtó a megkeresésben foglaltakat a Vht. 45. §-ában foglaltakra alapozza. Ez alapján a felsorolt 36 darab ügy mindegyikében két fő rendőri segítség biztosítását kérelmezi. Az eljárások célja az ingatlanok birtokbaadása (lakáskiürítés). A sérelmezett intézkedés alapját a 2015. október 15-én 9 órakor megkezdett végrehajtási cselekmény képezte, amely során négy lakás kiürítéséhez kért rendőri segítséget a végrehajtó.

5) A rendőrség mellékelte egy az intézkedés kapcsán keletkezett előadói ívet, amely tartalmazza, hogy Dr. S. K. önkéntes bírósági végrehajtó a küldő szerv. A tárgy pedig 36 db. karhatalom.

6) Az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről szóló nyomtatvány szerint a panaszos előállítását 2015. október 15-én, 10 óra 10 perckor kezdték meg. Az előállítás okát az képezte, hogy a panaszos a jogszerű intézkedéssel szemben engedetlen volt.

A panaszost a nyomtatvány szerint 12 órakor helyezték el az előállítóban, majd 19 óra 25 perckor bocsátották el onnan. Étkezésre vonatkozó megjegyzés: normál. Nem önveszélyes; nem bódult, ittas; sérülése volt (jobb térd hámsérülés, bal hüvelykujj); hivatkozott sérülésre; orvosi ellátás nem történt, mert nem kért ellátást; egyéb intézkedés (átadás, őrizetbe vétel) nem történt. A panaszos étellel történő ellátásáról szóló nyilatkozat szerint a panaszos étellel kért, az étel 15 óra 10 perckor átvette. A panaszos további előállítás során tett nyilatkozata szerint a jogairól, kötelezettségeiről tájékoztatták, az erről szóló tájékoztatót átvette, vallásgyakorláshoz, egészségügyi állapotból adódó különleges étkezési vagy egyéb igénye a vegetáriánus étel volt, dohányzik valamint V. K. kiértékelését kérte.

7) Az előállítás idejéről szóló igazolás szerint a panaszost a rendőrség személyi szabadságában 2015. október 15-én 10 óra 10 perctől 19 óra 25 percig korlátozta a Rendőrkapitányság V. utcai épületében.

Az előállítás időtartama alatt sérülése keletkezett vagy panasza nem keletkezett. A panaszos aláírásával hitelesítette az igazolást és azt is kijelentette, hogy az igazolásból egy példányt átvett.

8) A panaszost, mint eljárás alá vont személyt 2015. október 15-én 18 óra 18 perc és 18 óra 35 perc között hallgatták meg.

A panaszos a szabálysértés elkövetését nem ismerte el. A vallomásaiban előadta, hogy valóban engedetlenséget tanúsított a rendőri intézkedéssel szemben, ugyanakkor a szabálysértési törvény 1. § szerint: a szabálysértés az a törvény által büntetni rendelt tevékenység vagy mulasztás, amely veszélyes a társadalomra. Mivel az elhelyezés nélküli kilakoltatások embertelen és alapvető jogokat sértő gyakorlata ellen erőszakmentes polgári engedetlenséggel tiltakozni a panaszos meggyőződése szerint nem veszélyes a társadalomra, ezért a szóban forgó szabálysértés elkövetését nem ismeri el.

9) A rendőrség csatolta a 2015. október 15-én kelt, a panaszossal szemben megindult szabálysértési eljárásban meghozott határozatot, amely az alábbiakat tartalmazza.

A panaszost a szabálysértési hatóság a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt 51. 600 Ft pénzbírsággal sújtja.

A határozat indokolása szerint a BRFK Rendészeti Osztály Körzeti Megbízotti Alosztály jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt feljelentést tett az alábbi történeti tényállás alapján. A rendőri feljelentés szerint 2015. október 15-én, 10 óra 47 perckor Budapest M. utcában található lakásban kilakoltatás végrehajtása volt folyamatban. A kilakoltatás végrehajtói okirat alapján folyt. A végrehajtás biztosítása végett a rendőrség közreműködését kérte S. K. önálló bírósági végrehajtó.

A fenti cím előtti körfolyosón az intézkedő rendőrök a bírósági végrehajtóval együtt jelentek meg, ahol észlelték, hogy a III. emelet 18. számú lakás bejárati ajtaja előtt és az ajtajában 10 személy egymásba karolva, illetve kapaszkodva, ülve és állva tartózkodik. S. K. önálló bírósági végrehajtó felszólította ezen személyeket, köztük a panaszost is, hogy az intézkedést ne akadályozzák, a hatósággal működjenek együtt. Az ott tartózkodó személyek az együttműködést megtagadták, az erre irányuló szándékukat szóban is kifejezték. Erre tekintettel S. K. felkérte az ott tartózkodó rendőri egységet, hogy az intézkedéshez a szükséges karhatalmi segítséget adja meg. Erre tekintettel a rendőri egység parancsnok H. S. r. szds. utasítást adott az intézkedés megkezdésére. Ennek keretében L. N. r. ftzls. felszólította az ajtónál tartózkodó személyeket, hogy cselekményükkel hagyjanak fel, mert azzal jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést követnek el, továbbá tájékoztatta őket, hogy amennyiben cselekményüket a rendőri felszólítás ellenére folytatják, akkor előállítják őket. A felszólításra a panaszos nem reagált. Ezt követően az intézkedő rendőr ismételt felszólította a panaszost és társait a cselekmény abbahagyására, amelyre a panaszos egyértelműen közölte, hogy a felszólításnak nem tesz eleget. Ezt követően a rendőr ismételt felszólította a panaszost és társait a törvénysértő cselekmény abbahagyására, illetve tájékoztatta őket, hogy amennyiben ennek nem tesznek eleget, kényszerítő eszköz alkalmazására fog sor kerülni. A panaszos és társai az együttműködéstől továbbra is elzárkóztak. Ezt követően a rendőrök megkezdték a lakás előtt lévő személyek előállítását, köztük a panaszos előállítását is.

Két rendőr a panaszos bal felkarját megfogta, a másik rendőr a jobb kezét próbálta megfogni, de társai fogással megakadályozták a panaszos kezének kiszabadítását. A két rendőr közös erővel szabaddá tették karját, majd az ajtóból kimozdították. Ezután a panaszos szándékosan „elhagyta magát” saját testsúlya a földre húzta, így próbálta nehezíteni az előállítás végrehajtását. Lábaik az ajtóban álló személyen átkulcsolva tovább akadályozta az intézkedést, ekkor az intézkedést végző rendőr a lábát nadrágszáránál fogva felemelte, és a lábkulcsolást megszüntette. Az ismételt felszólításnak – hogy cselekményét fejezze be – továbbra sem tett eleget, ezért hasra fordítva megbilincseltek, és a Rendőrkapitányságra előállították.

A Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság azonnali szabálysértési eljárást folytatott le az elkövetés helye szerint illetékességi ok alapján, amelynek során a panaszost meghallgatták, azonban a szabálysértéssel összefüggésben tett vallomásában elmondta, hogy valóban engedetlenséget tanúsított, de a szabálysértés elkövetését nem ismerte el.

A szabálysértési hatóság a döntés meghozatalakor okirati bizonyítékként értékelte a rendőri feljelentésben foglaltakat, amelynek során az alábbiakat állapította meg. A B., M. utcai történő kilakoltatásra vonatkozó bírósági végzés alapján végrehajtást foganatosított a bírósági

végrehajtó. E végrehajtás biztosításához rendőrségi közreműködést kért a helyszínrre. A rendelkezésre álló feljelentésből megállapítható, hogy a végrehajtás akadályoztatása abban nyilvánult meg, hogy a lakás előtt tartózkodó személyek – köztük a panaszos is – egyrészt nem engedték be a végrehajtót és az intézkedő rendőröket a lakásba, másrészt sem a végrehajtó, sem az intézkedő rendőr felszólítására nem hagyták el a helyszínt.

A panaszos vallomásaival szemben a szabálysértési hatóság megítélése szerint a szabálysértés megállapíthatósága, így a társadalomra veszélyesség megítélése szempontjából nem releváns a polgári engedetlenség célja, ugyanis jelen esetben a tiltakozás már egy jogszerű hatósági fellépéssel szemben történt.

A panaszos azon cselekményével, hogy a többszöri rendőri felszólításnak nem tett eleget, a jogsértő cselekményt nem hagyta abba és a lakás elöl nem távozott, szabálysértést követett el.

A végrehajtási eljárásban folytatott rendőri közreműködésről a rendőrség szolgálati szabályzatának 37. § (1) bekezdése rendelkezik. Az Rtv. 19. § (1) bekezdés is relevanciával bír a kérdés tisztázásakor.

A fentiek alapján a rendőri intézkedés jogszerűsége – szem előtt tartva a rendőrség fő feladatát, amely a közbiztonság és a belső rend védelmében nyilvánul meg –, illetve a panaszos passzív engedetlensége megállapítható, a tényállási elemek megvalósultak, ezáltal a panaszos elkövette a Szabs. tv. 216. §-ában nevesített jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést.

A panaszos cselekményével megvalósította a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést, amelyet a jogszabályok 150. 000 Ft-ig terjedő pénzbírással rendelnek büntetni. A szabálysértési előadó megállapította, hogy szabálysértés miatt két éven belül – a szabálysértési nyilvántartási rendszer adatai alapján – a szabálysértési hatóság jogerősen marasztalta. Ezt a tényt az elmarasztalás mértékének megállapításakor figyelembe vették.

A szabálysértési előadó tájékoztatta a panaszost, hogy amennyiben az elmarasztalás enyhítésére, vagy mellőzésére irányuló kifogást nyújt be, akkor kérelmét az annak bizonyítására szolgáló irattal, iratokkal (azok másolataival) indokolt alátámasztani. Felhívta továbbá a figyelmét arra, hogy szabálysértés elkövetésétől a jövőben tartózkodjon, mert ismételt szabályszegés esetén a cselekmény szigorúbb elbírálás alá esik.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A Testület eljárásában megvizsgálta a panaszos által kifogásolt előállítást és bilincselést.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezetett testi integritáshoz, valamint IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszossal szemben végrehajtott előállítás kapcsán a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

A)

Az előállítás jogalapja kapcsán a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A rendőrség tájékoztatása szerint egy önálló bírósági végrehajtó megkeresése alapján tartózkodtak a helyszínen. A végrehajtó tájékoztatását, figyelmeztetését követően nem tudta megkezdeni a végrehajtási cselekményét, hiszen több aktivista – közöttük a panaszos is – élláncot alkotva útját állták, nem engedték be a szóban forgó lakásba. A végrehajtó felszólította a személyeket, hogy biztosítsák a jogerős bírósági végzés végrehajtását, amelyet passzív ellenállással a személyek nem tettek meg, így a végrehajtó a helyszínen tartózkodó rendőröktől karhatalmi segítséget kért a jogszerű intézkedés végrehajtásához.

A rendőrök az aktivistákat tájékoztatták arról, hogy cselekményük alkalmas a Szabs. tv. 216. §-ában foglalt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség megvalósítására, így erre figyelemmel megkérték őket, hogy biztosítsanak szabad utat a végrehajtáshoz, engedelmeskedjenek a felszólításoknak. A személyek passzívan ellenálltak, nem reagáltak a rendőri közlésre. Ezt követően az egyik rendőr megkérdezte, hogy ki a vezetőjük, amelyre azt felelték, hogy nincs vezetőjük, mindenki saját maga felel a cselekedetért. Ezt követően az egyik rendőr a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította az aktivistákat – a panaszost is – a követendő magatartására, és tájékoztatta őket, hogy amennyiben nem tesznek eleget a rendőri felszólításnak és a jogszerű intézkedésnek, akkor velük szemben előállítást és kényszerítő eszközt is alkalmazni fognak. Figyelemmel arra, hogy egyik személy sem tett eleget a rendőri felszólításnak, a helyszínen maradtak, álltak, ültek és egymásba kapaszkodtak, így a rendőrök megkezdték a személyek, így a panaszos helyszínről történő eltávolítását. A panaszos előállítását az Rtv. 47. § szerinti testi kényszer foganatosításával tudták végrehajtani. A panaszos személyi szabadságát az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján korlátozták és aznap vele szemben szabálysértési eljárást is lefolytattak, amelyben pénzbüntetéssel sújtották.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata vonatkozásában a Testület az alábbi tesztet alkalmazza gyakorlata során.

A jogszabályhely értelmezése alapján kijelenthető, hogy az f) pont I. fordulata szerinti esetben az előállításhoz három feltétel együttes megvalósulása szükséges (konjunktív elemek):

a) egy jogszerűtlen magatartás, ami felveti szabálysértés elkövetésének gyanúját;

b) meghatározott személyhez vagy személyek csoportjához célzott rendőri felszólítás, amely a jogszerűtlen magtartás abbahagyására irányul; és végül

c) az, hogy a rendőri felszólítás ellenére a személy, vagy személyek csoportja ezen jogsértő magatartás elkövetését mégis folytatja.

A konjunktivitás jellegéből adódik, hogy bármely feltétel hiánya az előállítás jogszerűtlenségének megállapítását vonja maga után.

a) A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát először azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerülhetett-e valamely szabálysértés elkövetésének olyan szintű gyanúja, amely folytatása esetén elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület a vizsgálata során elfogadta a videofelvételekkel alátámasztott azon rendőri előadást, és amelyet a panaszos sem vitatott, hogy a panaszos társaival megpróbálta megakadályozni a végrehajtó eljárását, többször felszólításra sem hagyott fel a tevékenységével. A panaszos a többszöri felszólításnak nem tett eleget, így nem hagyta el a helyszínt, nem engedelmeskedett sem a végrehajtó, sem pedig a rendőrség többszöri, célzott, a követendő magatartást tartalmazó felszólításának, hanem a helyszínen maradt és akadályozta a végrehajtást, így passzív ellenálló magatartást fejtett ki. A Testület által megtekintett felvételeken jól kivehető, hogy a rendőrség hagyott kellő időt, alkalmat a követendő magatartásra, azonban annak a panaszos nem tett eleget.

A Szabs. tv. 216. § (1) bekezdése értelmében, aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

A Testület az eset kapcsán utal az Rtv. 19. §-ára is, amely a következőként rendelkezik.

„19. § (1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

(2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

Ennek kapcsán a Testület jelzi, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés megvalósulásához – figyelemmel az Rtv. 19. § szabályaira – tehát egyrészt szükséges egy rendőri intézkedés, amely nem nyilvánvalóan jogszerűtlen, másrészt az, hogy ezzel az intézkedéssel szemben valaki ellenszegülést tanúsítson. Az ellenszegülés megállapításához pedig a Testület álláspontja szerint vagy aktív, tevőleges, az intézkedés céljának ellenszegülő – de a rendőr személyét fizikailag nem támadó – magatartás szükséges, vagy egy intézkedés végrehajtását gátló, passzív magatartás, szándékos nem cselekvés.

i) A Testület tehát először ennek kapcsán azt vizsgálta meg, hogy vajon a helyszínen egy nem nyilvánvalóan jogellenes rendőri intézkedésre került-e sor.

A kérdéskör megítélése kapcsán a Vht. hivatkozott rendelkezése kimondja, hogy:

„45. § (1) A végrehajtó intézkedésével szembeni ellenszegülés esetén a végrehajtó tájékoztatja az ellenszegülést megvalósító személyt az ellenszegülés esetén követendő eljárásról és az ellenszegülés következményeiről, és közvetlenül a legközelebbi, általános rendőri feladatokat ellátó helyi rendőri szervhez fordul, amely köteles a végrehajtási eljárásban haladéktalanul közreműködni az ellenszegülés megszüntetése végett a végrehajtó intézkedésének befejezéséig.

(2) Ellenszegülésnek minősül, ha a jogszerű végrehajtói intézkedéssel érintett személy

a) nem veti alá magát a végrehajtói intézkedésnek és fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, vagy

b) a végrehajtói intézkedés során a számára jogszerűen adott végrehajtói utasításokat nem hajtja végre, és ezzel akadályozza a végrehajtói intézkedést.

(3) A végrehajtó a rendőrség közreműködését a következő adatokkal tünteti fel a végrehajtási cselekményről készült jegyzőkönyvben:

a) intézkedés alá vont személy neve, anyja neve, születési ideje és helye, valamint személyazonosításra alkalmas okiratának száma vagy arra való utalás, hogy ezen adatok megállapítására irányuló intézkedés milyen okból nem vezetett eredményre,

b) a rendőri intézkedés megtételének ténye és az alkalmazott kényszerítő eszköz megnevezése,

c) az ellenszegülés esetén követendő eljárásról és az ellenszegülés következményeiről történő tájékoztatás megtörténte,

d) egyéb lényeges jognyilatkozatok, körülmények.

(4) A rendőri közreműködés jogszabályban meghatározott költségtérítésének összege végrehajtási költség; azt előlegezni nem kell. A végrehajtó a közreműködő rendőri szerv igazolása és a végrehajtási cselekményről készült jegyzőkönyv alapján megállapítja a költségtérítés összegét, és az erről szóló jegyzőkönyvet kézbesíti a feleknek.

(5) A rendőri szerv az intézkedéstől számított 8 napon belül megküldi a költségtérítés megállapításához szükséges igazolást a végrehajtó részére.

(6) A költségtérítés behajtott összegét a végrehajtó a közreműködő rendőri szerv székhelye szerinti megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság részére fizeti meg.”

A Szolgálati Szabályzat 37. §-ában *expressis verbis* tartalmazza a végrehajtási eljárásban való rendőri közreműködésre vonatkozó szabályanyagot. Az (1) bekezdés előírja, hogy az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az állami és a helyi önkormányzati szervek által foganatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonsága megóvásához segítséget nyújt, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszercselekményeknek való ellenszegülést megszünteti, továbbá - ha a végrehajtási kényszercselekményre feljogosított az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv közreműködését kéri - végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszercselekményt. A (2) bekezdés szerint a rendőrt az erre irányuló

kérelem alapján az illetékes rendőrkapitányság vezetője rendeli ki, sürgős esetben a végrehajtási cselekményt fogantató szóbeli kérésére is. A rendőr a végrehajtás helyszínén a közreműködést kérő intézkedése alapján működik közre. Sürgős kirendelés esetén a rendőrkapitányság vezetője legalább kétfős járőrt vezényel ki, amelynek vezetőjét a parancsnoki állományból jelöli ki. A (3) bekezdés alapján a rendőr végrehajtási cselekményeket nem végezhet, a végrehajtót kizárólagosan megillető kényszer-cselekményt nem fogantató, rakodási, szállítási munkában nem vehet részt. A rendőr az Rtv-ben megállapított kényszerítő eszközök megfelelő alkalmazása mellett gondoskodik arról, hogy az illetéktelen személyeket távol tartsa a végrehajtás helyszínétől. Végezetül pedig a (4) bekezdés meghatározza, hogy a rendőr szolgálati előjárója köteles gondoskodni erősítésről, ha a feladat teljesítése nehézségekbe ütközik.

A hivatkozott jogszabályi előírásokra és a csatolt rendőrségi iratok, a végrehajtó megkeresése alapján megállapítható, hogy a helyszínen egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedés zajlott, mivel a rendőrök a végrehajtó megkeresése alapján a Vht. és a Szolgálati Szabályzat alapján voltak jelen és biztosították a végrehajtás zavartalan lefolytatását

ii) A szabálysértés gyanújához szükséges tényállási elem, az ellenszegülés pedig szintén fennállt a panaszos vonatkozásában, ezt a tényt a panaszos maga sem vitatta. A panaszos és társai passzív ellenszegülő magatartása pedig lehetővé tette a rendőröknek, hogy a végrehajtás biztosítása érdekében kényszerítő eszközöket alkalmazzanak.

A Testület álláspontja szerint a fentiek alapján a rendőrség helyesen jutott arra az álláspontra, hogy a panaszos passzív, ellenálló magatartása alkalmas a Szabs. tv. 216. §-ában foglalt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés megvalósítására.

b) és c) Számba véve az előállítás jogalapja és a felhívott szabálysértési tényállás kapcsán a Testület által fentebb rögzített általános követelményeket, a panaszos előállítása akkor minősíthető jogszerűnek, ha

- egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedéssel szemben ellenszegülést tanúsít [(a) pont];

– az eljáró rendőrök felszólítják őt ezen ellenszegülő magatartás abbahagyására [(b) pont];

– azonban a panaszos ezt figyelmen kívül hagyva az intézkedéssel szembeni ellenállását tovább folytatta volna [(c) pont].

Az előző pontban a Testület az első feltétel megvalósulását a Testület igazoltnak látta, és nem jutott más következtetésre a második (b) és harmadik (c) feltétel vonatkozásában sem, a rendőri iratanyag és a felvétel is igazolja a felszólítások megtörténtét, hiszen a korábbiakban a Testület már utalt rá, hogy jól kivehető volt, hogy a rendőrség hagyott kellő időt, alkalmat a követendő magatartásra, azonban annak továbbra sem tett eleget a panaszos, cselekményét folytatta.

A Testület tehát vizsgálata során mindhárom konjunktív elemet megvalósulni látta, így a fentiekben kifejtetteket összefoglalva a Testület álláspontja szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulója kellő jogszabályi felhatalmazást biztosított a rendőrség oldalán a panaszos személyi szabadságának a korlátozásához.

Figyelemmel arra, hogy a Testület az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) bekezdés I. fordulata alapján megállapította jogalap fennálltát, mellőzte a II. fordulat vizsgálatát. Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy álláspontja szerint a második fordulat olyan cselekmények esetében alkalmas az előállításra, amelyeket szabálysértési őrizet, bíróság elé állítás vagy büntetőeljárásban őrizet vagy bíróság elé állítás követ.

B)

Mivel ugyanakkor az Rtv. 33. § (2) bekezdése alapján fogatosított előállítások esetén a jogalkotó a rendőr mérlegelési jogkörébe utalta az előállítás szükségességéről a döntést, a Testületnek a jogalap fennállásakor is vizsgálnia kell, hogy az előállítás megfelel-e az arányosság követelményének.

Az Rtv. 15. § (2) bekezdése ugyanis kimondja: több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár.

A panaszos előállítására az ügy adatai szerint azért került sor, mert a rendőri felszólításnak nem engedelmeskedett, passzív ellenszegülő magatartást tanúsított, így a rendőrség véleménye szerint a panaszos cselekményével a Szabs. tv. 216. §-ában foglalt szabálysértést valósította meg és az igazoltatása kapcsán a rendőrség birtokába került személyi adatai alapján az általa elkövetett szabálysértésre tekintettel a szabálysértési eljárás azonnali lefolytatásának a feltételei megvalósultak, így a rendőrség a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont alapján előállította, lefolytatta a szabálysértési eljárást, amelyben a panaszost pénzbüntetésben marasztalták. A konkrét esetben tehát azt kellett vizsgálni, hogy az adott körülmények között szükség volt-e a panaszos előállítására annak érdekében, hogy a rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülését megtörjék és a szabálysértési eljárás lefolytatását is megkezdhesék.

A Testület álláspontja szerint a panaszos ellenszegülését, a szabálysértés továbbfolytatását más módon nem lehetett megtörni, és nem lehetett másként megakadályozni, mint az előállítás fogatosításával, így a Testület álláspontja szerint adott helyen, adott időben nem állt a rendőrség rendelkezésére, más kevésbé jogkorlátozó eszköz az elérni kívánt cél realizálása érdekében, mint az előállítás végrehajtása. Ezen legitim célt kiegészítve a rendőrök a panaszossal szemben szabálysértési eljárást kívántak lefolytatni – az általa elkövetett szabálysértésre figyelemmel –, amelyre a helyszínen a rendőrségnek nem álltak a rendelkezésére a szükséges technikai feltételek, így az eljárás lefolytatásának az igényére figyelemmel is korlátozták a panaszost személyi szabadságában. A Testület véleménye szerint, az általa kialakított történeti tényállás tekintetében a rendőrség az arányosság követelményét figyelembe vette, amikor afelől határozott, hogy a panaszos személyi szabadságát az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján korlátozzák. Erre figyelemmel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga.

Mindezek alapján a Testület úgy határozott, hogy a panaszossal szemben fogatosított előállítás megfelelt az Rtv. 15. §-ában meghatározott követelményeknek, így az arányos volt, ezért nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga.

C)

Az előállítás időtartamának jogszerűsége kapcsán a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Az előállítás időpontját illetően a rendőrségi iratok alapján kétségek merültek fel az előállítás kezdetét és végét illetően is. Az előállítás kezdetével kapcsolatban a jelen állásfoglalás III. rész 1) és 2) pontjaiban ismertetett dokumentumok 2015. október 15. 10 óra 47 percet jelölik meg az előállítás kezdeteként, míg a jelen állásfoglalás III. rész 6) és 7) pontjaiban ismertetett rendőrségi dokumentumok 2015. október 15. 10 óra 10 percet jelöli meg az előállítás kezdeteként. A Testület az ellentmondás feloldása körében megállapította, hogy az előbbi iratok a bilincselés foganatosításának időpontját, míg utóbbiak az intézkedés megkezdésének időpontját vették alapul az előállítás kezdetének meghatározásakor. A Testület álláspontja szerint az előállítás kezdeti időpontjaként az intézkedés - tehát a rendőrség által a jogkorlátozás megkezdésének időpontja - kezdetének időpontja fogadható el, ezáltal a Testület az előállítás kezdeti időpontjaként a jelen állásfoglalás III. rész 6) és 7) pontjaiban megjelölt 2015. október 15. 10 óra 10 percet fogadja el. Az előállítás végének megállapítása körében a Testület figyelembe vette, hogy a panaszos beadványában 19 óra körüli időpontot jelölt meg, illetve a jelen állásfoglalás III. rész 2) pontban ismertetett rendőri iraton kívül – amely 2015. október 15. 17 óra 35 percet jelölt meg az előállítás végeként - a többi rendőrségi dokumentum 2015. október 15. 19 óra 25 percben jelölte meg az előállítás végét, így a Testület ezt az időpontot fogadta el az előállítás befejező időpontjaként. Mindent összevetve a Testület által rekonstruált tényállás szerint a panaszos előállítása 2015. október 15. 10 óra 10 perctől 2015. október 15. 19 óra 25 percig tartott, ami alapján az előállítás időtartama 9 óra 15 perc volt.

A Testület megjegyzi, hogy magán az előállításról szóló igazoláson - lásd jelen állásfoglalás II. rész 7) pontjában ismertetett dokumentum - is 2015. október 15. 10 óra 10 percet jelöltek meg az előállítás kezdő időpontjaként. A Testület ezt hatványozottan figyelembe vette az igazolás kiemelkedő garanciális jellegénél fogva, amikor 2015. október 15. 10 óra 10 percet állapított meg az előállítás kezdő időpontjaként.

A Testület rendelkezésére bocsájtott iratokból közelítő pontossággal rekonstruálta, hogy a panaszossal szemben, az előállításának ideje alatt milyen érdemi cselekményeket hajtottak végre. A rendőrök a helyszínen az intézkedésüket 10 óra 10 perckor kezdték meg a lakás előtt

tartózkodó személyekkel szemben. A személyeket felszólították magatartásuk abbahagyására, majd amikor annak nem tettek eleget igazoltatták őket egyenként, majd ismételt felszólították őket a követendő magatartásra, egyúttal pedig a jogsértő magatartás abbahagyására. Mivel a panaszos a legalább két rendőri felszólításban foglaltaknak nem engedelmeskedett, így a rendőrség a panaszos előállítására felől határozott. Mivel a panaszos önként nem engedte el a társait, akikkel össze volt kapaszkodva, így a rendőrség testi kényszer segítségével tudta a panaszos előállítását foganatosítani. Így a panaszossal a helyszínen az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerint igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálást, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerint előállítást és az Rtv. 47. § szerint testi kényszert alkalmaztak. A panaszost a helyszínről elszállították a BRFK VIII. kerületi Rendőrkapitányságára, ahol 12 órakor helyezték el az előállító helyiségben, ahol 19 óra 35 percig tartózkodott, majd pedig szabadon bocsátották. A rendőrség vele szemben szabálysértési eljárást indított, amelyben 18 óra 18 perc és 18 óra 35 perc között hallgatták meg és végül szabtak ki vele szemben pénzbírságot. Ezen időintervallumban a rendőrség további hét személyt állított elő és folytattak le velük szemben szabálysértési eljárást. A rendőrség tehát a panaszos személyi szabadságát 10 óra 10 perctől 19 óra 25 percig, azaz 9 óra 15 percen keresztül korlátozta.

A Testület a panaszos előállításának időtartamát két részletben vizsgálta meg: külön a helyszíni intézkedés során, külön pedig a kapitányság épületében kifejtett érdemi cselekmények során. A Testület külön értékelte, hogy a rendőrök több személlyel szemben intézkedtek. A panaszos az intézkedés helyszínén 10 óra 10 perctől kb. 12:00 óráig között, azaz összesen nagyságrendileg 2 órát tartózkodott. A helyszínen a rendőrök több személyt szólítottak fel a szabálysértés abbahagyására, egyenként igazoltatták őket, majd egyenként próbálták meg őket a követendő magatartásra rábírni, majd amikor ennek nem tettek eleget, ellenszegültek, akkor a rendőrök az általuk alkotott évláncból kiszakítva őket próbálták meg elvinni a személyeket a helyszínről. Az intézkedés alá vontak számára, különféle magatartásukra tekintettel, a helyszínen jelen lévő rendőrök számára figyelemmel a Testület úgy határozott, hogy ezen időtartam megfelelt az arányosság követelményének, így a következőkben a kapitányság épületében történeteket vizsgálta meg.

A panaszos a kapitányság épületében, pontosabban az előállító helyiségben tartózkodott 12 órától 19 óra 25 percig, azaz összesen 7 óra 25 percen keresztül. Érdemi cselekményként, bizonyítottan mindösszesen 17 perc terjedelemben hallgatták meg a vele szemben megindult szabálysértési eljárásban. Ezen kívül érdemi cselekmény pontos idejét tekintve a rendőrség nem adott érdemi tájékoztatást a Testületnek. Mivel a rendőrség becsatolta az előállítás során keletkező iratokat, így azok elkészítése közel egy órát vehetett igénybe. Ezekre figyelemmel megállapítható, hogy a panaszossal szemben kb. 1 óra és 1 óra 15 perc időtartamban hajtottak végre érdemi cselekményt, így összesen több mint hat órán keresztül kellett a panaszosnak a rendőrkapitányságon tartózkodnia úgy, hogy vele szemben nem hajtottak végre érdemi cselekményeket. A Testület nem találta megalapozottnak a rendőrség érvelését tekintetben, hogy ezen időintervallumban a panaszoson kívül további hét személlyel szemben kellett intézkedni ugyanazon cselekmény miatt. A Testület álláspontja szerint a hat órányi holtidő nem felel meg az Rtv. 15. §-ában meghatározottnak, így a panaszosnak indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia. Erre figyelemmel a Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának időtartama nem felelt meg az Rtv. 15. §-ában meghatározott követelményeknek, így véleménye szerint a panaszos személyi szabadságához fűződő alapvető joga súlyosan sérült.

A Testület megjegyzi továbbá, hogy a rendőrség megszegte az Rtv. 33. § (3) bekezdésében foglaltakat, mivel a panaszos előállítása több mint 8 óra időtartamú volt, (ez akkor is így lenne, ha a Testület 10 óra 47 percet fogadná el az előállítás kezdeteként, akkor 8 óra 38 perc volna az előállítás időtartama) ugyanakkor a panaszos előállítását a rendőri szerv vezetője nem hosszabbította meg, legalábbis semmilyen erre utaló dokumentumot nem szolgáltatott a rendőrség. Mindezek alapján a panaszos előállításának időtartama nem csak az arányosság Rtv. 15. § szerinti elvét sértette, de a 8 órás időtartam leteltét követően – 18 óra 10 perctől több mint egy órán keresztül 19 óra 25 percig - a rendőri szerv vezetője engedélyének hiányában jogalap nélküli is volt. A Testület nem fogadja el jelen állásfoglalás III. rész 1) pontjában ismertetett rendőri jelentés azon kijelentését, amely szerint az előállítást a rendőri szerv vezetője 4 órával meghosszabbította, de ennek ténye a rendelkezésre álló iratokon nem került dokumentálásra.

Ugyanakkor a jelen állásfoglalás III. rész 1) pontjában ismertetett a rendőri jelentésben a jelentés tevő kijelentette, hogy *„a fentiekre való tekintettel, szerencsésebb lett volna az aktivistákkal szemben foganatosított előállításokat követően, a szabadság korlátozását követő mielőbbi szabadítás érdekében a szabálysértési eljárást rövidebb idő alatt befejezni.”* Mindezt a Testület akként értékelte, hogy voltaképp maga a rendőrség is elismerte az előállítás hosszának aránytalanságát.

Így a fentiekre tekintettel, a Testület álláspontja szerint a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga súlyosan sérült az előállítás ideje kapcsán, hiszen az nem felelt meg az Rtv. 15. §-ában foglalt arányossági követelménynek, illetve a 8 órás időtartam leteltét követően – több mint egy órán keresztül - a rendőri szerv vezetője engedélyének hiányában jogalap nélküli is volt.

2) A Testület vizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés jogalapját.

A panaszos beadványában sérelmezte bilincselését. Panaszos előadta, hogy A hivatkozott rendőri jelentés sem utal a panaszos olyan magatartására vagy körülményre, amely jogalapot szolgáltatathatott volna az Rtv. 48. §-ban rögzítetteknek vagy a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdésben foglaltaknak. A panaszos a teljes intézkedés során, a rendőrségi jelentés szerint is, passzív, erőszakmentes módon állt ellen, nyilvánvalóan nem tanúsított olyan az Rtv. 48. § d) pontja szerinti ellenszegülést, aminek a megtörése szükséges lett volna. A panaszos ellenszegülése ugyanígy nem meríti ki a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltakat, tekintettel arra, hogy a testi kényszer alkalmazását – az élláncból való leválasztást – követően panaszos a földre került, ezt követően tevőlegesen továbbra sem szegült ellen, az eljáró rendőrök szabadon cipelheték panaszost a szolgálati járműhöz.

A rendőrségi jelentés a következők szerint írja le a panaszos ellenszegülését:

- „a nevezett személy a mellette álló ellenálló személyekkel össze volt kapaszkodva”
- „a nevezett személy elhagyta magát”
- „a nevezett személy mindkét lábával egy az ajtóban álló személy lábát átkulcsolta”
- „továbbra is elhagyta magát”
- „teljesen elhagyva magát a súlypontját a föld felé irányította”

Az előzőekben idézetekből is jól megállapítható, hogy panaszos ellenállása az előzőekben előadottaknak megfelelően passzív, erőszakmentes volt, az intézkedéssel szemben

közvetlenül, tevőleges módon nem állt ellen. Kiemelendő, hogy a bilincs használatára már a földön fekvő panaszossal szemben került sor, holott a panaszos szóbeli közlései és az intézkedés alá vont magatartásából is az következett, hogy a passzív ellenszegülésen túl, a rendőrségi intézkedést tudomásul vette, abba belenyugodott. A panaszos esetében a bilincselés jogalapjának hiányára mutat rá, hogy az élőláncban részt vevő, hasonló magatartást tanúsító – és szabálysértést elkövető – eljárás alá vont nőekkel szemben nem alkalmaztak testi kényszeren kívül más kényszerítő eszközt. Egy jogállamban a bilincselésnek – még a kényszerítő eszközök alkalmazásának kialakult gyakorlata ellenére sem – lehet automatizmus jellege, azt csak a vonatkozó jogszabályokban foglalt feltételeknek megfelelően lehet alkalmazni. A jogalapot nélkülöző kényszerítő eszköz alkalmazása sértette a panaszos Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezetett testi integritáshoz, valamint a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz való alapvető jogát.

A Testület rendelkezésére álló rendőrségi iratok szerint, az előállítások során az intézkedő rendőrök az Rtv. 47. §-ban foglaltak szerit – az ellenszegülés megtörésére testi kényszert, valamint azokkal szemben, akik nem voltak hajlandók az együttműködésre az Rtv. 48. § d) pontja, illetve a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés b) pontja alapján az ellenszegülés megtörésére bilincset alkalmaztak. A panaszossal szemben bilincs alkalmazására került sor 2015. október 15-én 10 óra 47 perctől 12:00 óráig. [A rendőrök négy személlyel szemben alkalmaztak bilincset.] A megbilincseltekkel szemben az RSzSz. 41. § (6) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel, a legcélrányosabban megválasztott módon az aa) és ab) alpontokban foglaltak szerint, mivel a bilincs alkalmazására testi kényszer útján, továbbá az előállítottak szállítása nem az arra a célra kialakított szolgálati gépkocsiban történt. A bilincs használatára az Rtv. 16. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, az arányosság elvének figyelembe tartásával, a passzív ellenállást tanúsító aktivistákkal szemben az ellenszegülés megtöréséig került sor, biztosítva a rendőri intézkedés eredményességét. A kényszerítő eszköz alkalmazását az RSzSz. 39. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, az intézkedés alá vont személyek magatartása indokolta, akiknek a magatartása passzív ellenszegülésnek minősült, a rendőri intézkedés során a jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtották végre, amire a testi kényszer alkalmazását követően sem voltak hajlandóak.

Panaszos jobb karját K. r. tzls és L. r. tzls. közös erővel kiszabadították eközben, illetve közvetlenül ezt megelőzően panaszos bal karját kiszabadították, amelyet F. F. r. ftörm. is segítségnyújtás céljából megfogott, így sikerült panaszost az ajtótól kimozgatni, fogását bontani, illetve másik két ellenálló személytől eltávolítani. Ezután panaszos "elhagyta magát" a saját testsúlya végett a földre rogyott, direkt összeesett, így próbálta nehezíteni az előállításának végrehajtását. Tekintettel a humanitás elvére nem hagyták, hogy panaszos arca essen, ezért az esését kontroláltan úgy irányították, hogy a hátára érkezzen. Ekkor panaszos mindkét lábával egy az ajtóban álló személy lábát átkulcsolta. Ekkor L. N. a panaszos lábát a nadrágszáránál fogva felemelte, majd odébb tette, így a lábkulcs megszűnt. Eközben K. S. r. tzls. az intézkedésüket biztosította. Ezt követően felszólították, hogy térjen jobb belátásra, az előállításától már nem tekinthetnek el, ezért inkább álljon fel és működjön együtt. Ezen felszólításra a panaszos nem tért jobb belátásra így F. F. r. ftörm.-el bilincselés céljából hasra fordították és az ellenállása megtörése céljából hátra helyzetben F. F. r. ftörm. megbilincselte. A bilincselést oly módon került végrehajtásra, hogy a fekvő helyzetben lévő személy F. F. által rögzített jobb csuklójára a bilincset ráarkta, mialatt a bal kezét helyezte hátra, amelyre a bilincs másik felét ráarkta, így panaszos kezeit hátra helyzetben közösen összebilincselte. Panaszos a bilincselésnek és a későbbi intézkedésnek is oly módon állt ellen, hogy továbbra is teljesen elhagyta magát. Ezért kénytelenek voltak a panaszost hasra fordítva a földről felemelve kezeinél, illetve lábainál megfogva, a földszintre, majd a szolgálati gépjárműhöz cipelni.

A Testület a panaszos és a rendőrség által előadottak alapján az alábbi következtetésekre jutott:

Az Rtv. 47. § szerint „a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdés szerint „a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

A bilincselés jogalapja a rendőrségi iratok és jelentések alapján egyrészt az Rtv. 48. § c) pontja volt, amely szerint „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy szökésének megakadályozására.”

Másrészt a rendőri jelentés alapján a bilincselés jogalapja, az Rtv. 48. § d) pontja volt, amely szerint „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy ellenszegülésének megtörésére.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) a-d) pontjai szerint, bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

A Testület a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban figyelembe vette egyrészt az Rtv. 15. § szerinti arányosság elvét, amely szerint „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérelméssel vagy károkozással jár.”

Az arányosság követelményének a Testület álláspontja szerint elvi értelemben kell érvényesülnie a rendőrség minden eljárása során.

A Testület figyelembe vette továbbá az Rtv. 16. § (1) bekezdését, amely kifejezetten a kényszerítőeszköz alkalmazása arányosságának követelményét mondja ki. A hivatkozott jogszabályhely szerint, „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

A Testület figyelembe vette egyrészt a fokozatosság elvét Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdését, amely a fokozatosság elvét határozza meg. A hivatkozott jogszabályhely alapján „az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont

magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.”

A fentiek alapján a rendőr által alkalmazható kényszerítő eszközök közül a testi kényszer a legenyhébb, amelyet a bilincselés követ. A bilincselést akkor lehet foganatosítani, ha a testi kényszer nem vezet eredményre. A fenti rendelkezések alapján a kényszerítő eszközöket az arányosság és fokozatosság elvének megfelelően kell alkalmazni.

Másrészt a Testület figyelembe vette a Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdésében foglaltakat, amely szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget: a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat, b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A Testület rendelkezésére álló iratok szerint a rekonstruált tényállás alapján a panaszos nem fejtett ki olyan magatartást, ami az Rtv. 48. § c) pont szerinti szökés megakadályozása miatt bilincselést megalapozná. Ilyen jellegű magatartás kifejtéséről, amely alapján következtetni lehetne szökési szándékra, sem a panaszos, sem a rendőrség előadásából nem következtethetünk. A Testület álláspontja szerint az aktivista csoport magatartásból épp ellenkezőleg arra lehetett következtetni, hogy tudatosan vállalják magatartásuk következményeit, így az előállításukat.

A rendőrség a panaszos bilincselésének jogalapjául még az Rtv. 48. § d) pont szerinti ellenszegülés megtörése érdekében foganatosított bilincselést jelölte meg. A panaszos és a rendőrség egybehangzóan nyilatkozta az ellenállás módját illetően, hogy az csupán passzív módon valósult meg, úgy, hogy a panaszos „elengedte magát”. A Testület ezzel kapcsolatban megállapította, hogy a panaszos nem fejtett ki olyan többlet magatartást, ami megalapozta volna a testi kényszernél súlyosabb jogkorlátozást jelző bilincs alkalmazását. A Testület álláspontja szerint a magát elengedő panaszos nem jelentett objektíve olyan ellenállást a rendőrök számára, ami bilincselést tett volna szükségessé. Kétségtelenül nehezebb levinni a magát elhagyó panaszost, de ez a művelet a Testület szerint enyhébb kényszerítő eszközzel – a kezek és lábak megfogásával – testi kényszerrel is kivitelezhető lett volna. Mindezek alapján a Testület véleménye szerint az ellenszegülés miatt alkalmazott bilincs sértette a panaszos alapvető jogát.

A fenti adatok, jogszabályi rendelkezések és az ebből levont következtetések alapján a Testület nem tartja megalapozottnak az ellenszegülés és támadás megakadályozása végett alkalmazott bilincselést.

A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát.

A Testület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy az előállítás jogalapja kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. A Testület a panaszos előállítását arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint ennek kapcsán sem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

Azonban a Testület a panaszos előállításának az ideje kapcsán a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogának a súlyos sérelmét állapította meg, hiszen az aránytalanul, szükségtelenül és indokolatlanul hosszú volt a jogkorlátozással elérni kívánt célhoz mérten, illetve a 8 órás időtartam leteltét követően – több mint egy órán keresztül - a rendőri szerv vezetője engedélyének hiányában jogalap nélküli is volt. A Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

VI.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2016. február 4.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag